

Nieuwsbrief passend onderwijs

April 2014

Nog 99 dagen tot passend onderwijs

Uitgelicht

Primeur voor Zoetermeer: eerste ondersteuningsplan naar inspectie

Het De derde mijlpaal in de voorbereiding op passend onderwijs komt snel naderbij: op 1 mei moeten alle 152 samenwerkingsverbanden hun ondersteuningsplan naar de Inspectie van het Onderwijs hebben gestuurd. Een aantal samenwerkingsverbanden heeft dat al gedaan. De primeur is daarbij voor samenwerkingsverband passend onderwijs Zoetermeer.

IHI-aanpak vormt ruggengraat van ondersteuningsplan

“Scholen en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in Zoetermeer werken al een aantal jaren intensief samen in de IHI-aanpak (Integraal Handelingsgericht Indiceren), waarin de driehoek leerkracht-ouder/verzorger-leerling centraal staat”, vertelt Johan Taal, lid van het dagelijks bestuur van het samenwerkingsverband. “Deze ondersteuningsstructuur vormt de ruggengraat van ons ondersteuningsplan. Uiteraard maken we daarbij de stap van indiceren naar arrangeren en werken we vanaf nu veel intensiever samen met het speciaal onderwijs.”

Slagvaardig en doelgericht OOGO

Door de bestaande samenwerking verliep het vaststellen van het ondersteuningsplan in Zoetermeer vrij soepel. Taal: “De gemeente zit als adviseur in ons bestuur en was dus vanaf het begin betrokken. Hierdoor konden we begin januari 2014 een slagvaardig en doelgericht OOGO voeren.” Ook de ondersteuningsplanraad stemde een aantal weken later direct met het plan in. De raad had wel een groot aantal vragen en aanbevelingen, bijvoorbeeld over de positie van de OPR en monitoring van de resultaten. Maar die vormden geen reden om het plan af te keuren. Het ondersteuningsplan van Zoetermeer is een plan op hoofdlijnen voor de komende 2 jaar. Taal: “We wilden in deze fase nog geen dichtgetimmerd plan neerleggen, maar ruimte laten om het over 2 jaar bij te stellen.”

Leraren en ouders informeren

Met het inleveren van het ondersteuningsplan is een belangrijke mijlpaal bereikt, maar het samenwerkingsverband staat de komende maanden nog wel voor een aantal andere uitdagingen. “De belangrijkste is leraren en ouders informeren”, zegt Taal. “Zij hebben het ‘Zoetermeers’ passend onderwijs nog onvoldoende op het netvlies, en het is onze taak om daar via de scholen verandering in te brengen. Hiervoor hebben we onder meer nieuwsbrieven en de website www.passendonderwijszoetermeer.nl ontwikkeld.” Naast communicatie werkt het samenwerkingsverband nog aan verdere inrichting van de governancestructuur. Wie heeft welke rol in het bestuur? Tot slot moet het samenwerkingsverband de kengetallen scherp krijgen. “Uit

Nieuwsbrief passend onderwijs

het simulatieonderzoek van de inspectie bleek dat er geen eenduidigheid is over de cijfers. Hier willen we de komende tijd samen met OCW helderheid in scheppen.”

Keep it simple

De uitdagingen van Zoetermeer zijn niet uniek, de meeste samenwerkingsverbanden zullen tot aan de invoering van passend onderwijs druk zijn met communicatie, verdere inrichting van het bestuur en financiën. De tip van Taal: “Keep it simple, probeer buiten vaste kaders te denken en haal schotten tussen partijen weg. Eigenlijk kun je dit advies in bijna alle situaties toepassen.”

Onderwijs en zorg verbinden in Twente

Onderwijs en zorg verbinden. Plein Midden Twente (PMT) doet het al. De subregio van samenwerkingsverband 2302 zette een complete zorgstructuur op met alle partijen die een rol spelen bij het onderwijs en de zorg voor een kind. Dus met de 12 schoolbesturen in de regio, de 4 gemeenten Hengelo, Borne, Hof van Twente en Haaksbergen, ambulante diensten en zorginstellingen.

1 zorgstructuur voor 93 schoollocaties

In Plein Midden Twente werken de schoolbesturen van de 4 gemeenten al sinds 2010 samen. Logisch dus dat die bestaande samenwerking wordt voortgezet, vindt Peter Breur, bestuurder van Plein Midden Twente en samenwerkingsverband 2302. Samen met Harry Hartendorp en Gerie Oonk geeft hij hier vorm aan. “Natuurlijk is het vertrekpunt daarbij de afspraken op hoofdlijnen in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.” Om het onderwijs ook met zorg te verbinden, ontwikkelde PMT 1 zorgstructuur voor alle 93 schoollocaties in de regio. “We pasten de 1-zorgroute van wsns+ aan op de situatie in onze regio, zodat alle scholen en gemeenten ermee kunnen werken. Aan elke school is een orthopedagoog verbonden, die samen met de intern begeleider (IB'er), leerkracht en ouders, en waar nodig Jeugd gezondheidszorg en schoolmaatschappelijk werk, het zorgteam en dus de basisondersteuning voor een leerling vormt.”

Regisseur is eigenaar

Kan de school onvoldoende ondersteuning bieden? Dan is de orthopedagoog ook de schakel met het steunpunt van Plein Midden Twente. In dit steunpunt komt alle expertise vanuit onderwijs en gemeente samen, zoals ambulante begeleiders, gedragspecialisten, een jeugdarts en GZ- psycholoog en schoolmaatschappelijk werk. De ‘regisseurs voor zorg’ van het steunpunt leggen het contact met alle zorginstellingen binnen de gemeente en arrangeren ondersteuning binnen én buiten de school. “Voorheen waren meerdere instellingen betrokken bij de zorg voor een leerling, maar was niemand écht eigenaar. Die rol neemt de regisseur nu op zich.” Voor het

Nieuwsbrief passend onderwijs

aanvragen van een arrangement en/of, sbo- of so-plaatsing kan het zorgplatform worden ingeschakeld, dat alle dossiers hiervoor behandelt.

Leraren ondersteunen bij handelings- en opbrengstgericht werken

Nu het steunpunt en zorgplatform van PMT sinds begin dit jaar actief zijn, moeten scholen ook met de nieuwe zorgstructuur aan de slag. "De leerkracht is hierin de spil en staat centraal", zegt Breur. "We ondersteunen hen dan ook bij het handelings- en opbrengstgericht werken in de klas. Bijvoorbeeld met groepsbezoeken, waarbij we gebruikmaken van kijkwijzers en, waar mogelijk, video-interactiebegeleiding (VIB) en collegiale visitatie." Plein Midden Twente informeert scholen en leraren vooral persoonlijk over de nieuwe manier van werken. Voor directies en IB'ers is bijvoorbeeld direct na de zomervakantie een kickoff-bijeenkomst georganiseerd, zodat ze precies weten hoe in de nieuwe structuur de lijnen lopen en wat de procedures zijn om een arrangement aan te vragen. "Voor IB'ers en voorschoolse instellingen organiseren we in samenwerking met gemeenten en zorginstellingen al 2 jaar lang studiemiddagen over voor deze subregio relevante thema's."

Zoek de gezamenlijke belangen

Volgens Breur is het grootste gevaar voor goede samenwerking tussen onderwijs en gemeenten dat beide partijen regie willen voeren. "Vaak wil elke partij haar eigen belangen behartigen, terwijl je juist moet kijken wat de gezamenlijke belangen zijn. In dit geval: de beste zorg voor elk kind. Het maakt daarbij niet uit of het onderwijs nu bij de toegang van de gemeente aansluit of andersom." Plein Midden Twente is in elk geval vol goede moed. "Ik heb passend onderwijs nooit als 'moeten' gezien, maar juist als een kans om het onderwijs en de zorg aan kinderen te verbeteren. Daar gaan we de komende periode met alle partijen mee aan de slag."

- Bekijk de website van Plein Midden Twente: www.pleinmidentwente.nl
- Bekijk de website van samenwerkingsverband 23-02: www.swv2302.nl

50 filmpjes van 1 minuut brengen leerkrachten Zuid-Kennemerland in beeld

Hoe los je conflicten op in de klas? Of op het schoolplein? En hoe leer je kleuters letters aan en controleer je of ze de stof ook begrijpen? Samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland PO filmde leraren in de klas om hun vaardigheden in beeld te brengen. Het resultaat: 50 filmpjes van 1 minuut. "We startten dit project om de beschreven leerkrachtvaardigheden uit het onderwijsprofiel te laten zien", vertelt onderwijsconsulent Floor Oostendorp. "Zodat zichzelf én anderen ervan kunnen leren."

Nieuwsbrief passend onderwijs

Filteren op specifieke vaardigheden

Het samenwerkingsverband begon in het schooljaar 2012-2013 met filmen en wilde dat jaar 25 filmpjes maken. "Dat werden er na een jaar filmen en monteren meer dan 40", vertelt Floor. "Veel leraren waren enthousiast." Sinds eind maart staan alle filmpjes ook op de nieuwe website van Zuid-Kennemerland PO. Daar zijn ze verdeeld in 4 categorieën: didactisch handelen, klassenmanagement, pedagogisch handelen en leerstofaanbod. "Leraren kunnen zo filteren op specifieke vaardigheden en kijken hoe anderen daarmee omgaan."

Jezelf blijven uitdagen

Mariska Kortbeek-Kaag is leraar in groep 1 en 2 van de SAB-school in Aerdenhout. Ze nam vorig jaar deel aan Leerkracht in Beeld. "Ik wilde graag deelnemen, omdat je ervan leert als je jezelf terugziet. Waarom werkt het één wel en het ander niet? Je moet jezelf als leraar tenslotte altijd blijven uitdagen." Van Mariska staan 3 filmpjes op de website: nummer 5, 27 en 28. Deze filmpjes laten zien hoe ze met het planbord werkt en hoe een stoplicht leerlingen laat zien wanneer ze wel en niet iets aan de juf mogen vragen. "Ik was eigenlijk wel tevreden. Hoewel het best spannend was, bleef ik toch rustig. Toen ik het filmpje zag, dacht ik: ja, zo wilde ik het overbrengen."

De passie spatte ervan af

Aan het einde van het jaar organiseerde het samenwerkingsverband een filmmiddag voor alle deelnemers." Mariska vond het erg leuk om de filmpjes van andere leraren te zien. "Juist in 1 minuut zie je kleine, simpele dingen die je meteen kunt toepassen. Zo zag ik bijvoorbeeld een leraar in haar handen klappen om de kinderen stil te krijgen. Ik deed dat eerder ook, en ben er meteen weer mee begonnen." Wat Mariska vooral speciaal vindt, is dat je vaardigheden in de praktijk ziet. Zo kun je ze meteen in je eigen klas toepassen. "In die filmpjes spatte de passie ervan af. Dat was heel bijzonder."

- Bekijk het filmpje 'Kleuters kiezen taak via planbord' op <http://vimeo.com/80666973>.
- Bekijk het filmpje 'Zelfstandig werken met het stoplicht' op <http://vimeo.com/80784076>.
- Bekijk het filmpje 'Reflecteren op werken met het stoplicht' op <http://vimeo.com/80784079>.

Financiële en technische informatie voor scholen en samenwerkingsverbanden

Wist u dat er sinds kort ook handige factsheets met financiële en technische informatie op de website staan? Bijvoorbeeld over grensverkeer en verhuizing, het regionaal zorgbudget en tijdlijnen met processtappen voor ondersteuningsbekostiging.

Bekijk alle factsheets op www.passendonderwijs.nl/toolkit/financiele-en-technische-informatie-voor-scholen-en-swvs/.

Blog: De grote kracht van een kleine school

Evelien Groen, moeder van David

Verscholen in de landerijen van Limmen ligt op het terrein van het NTI NLP-instituut een kleine basisschool: het Kleurenorkest. Het is de eerste school in de wijde omtrek, waarop leerlingen zitten van Alkmaar tot Beverwijk. De eerste keer dat ik erheen reed, was ik verbaasd dat daar middenin het groen een school stond. Nu ik er dagelijks kom, verbaas ik me erover dat er geen rijen met kinderen staan die hier ook naar school willen. Elke dag ravotten mijn kinderen in de bosjes, spelen voetbal op het enorme grasveld en komen thuis met modderige spijkerbroeken.

Zelf zeggen wat hij wil leren

Toch was dat niet de reden dat wij voor deze school kozen. Onze oudste zoon David van toen 7 is slim. Hoewel zijn school in Heemskerk goed meedacht om hem een passend lesaanbod te kunnen doen, bleken werkelijke veranderingen langzaam te gaan. Na 2 jaar besloten we een andere school te zoeken waar onze zoon gelukkiger zou zijn. Maar alle scholen die ik belde of bezocht, bleken vergelijkbaar onderwijs aan te bieden. Tot ik op een informatieochtend van het Kleurenorkest kwam. Het verhaal van directeur Els Vonk sprak ons meteen aan. Kindgericht onderwijs, in gesprek gaan met het kind en zo veel mogelijk passend onderwijs bieden. Ook vertelden een ouder en een leerling enthousiast over de school. Na 2 proefdagen was het besluit snel genomen. David was heel duidelijk: naar deze school wilde hij toe! Hier werd voor het eerst echt naar hem geluisterd en mocht hij zelf zeggen wat hij wilde leren.

Kracht van de persoonlijke benadering

Inmiddels zitten de kinderen 2 jaar op het Kleurenorkest en we zijn nog steeds enthousiast. De manier waarop de leraren werken is heel bijzonder. De basis hiervoor zijn de pijlers van de school: Systemisch Werken, Oplossingsgericht Werken, Natuurlijk Leren en NLP. Daarnaast zit de kracht in de persoonlijke benadering. De leerling en zijn ouders serieus nemen, positief benaderen en uitgaan van de grondgedachte dat elk kind wil leren. Het is fijn dat de klassen gemiddeld maar 18 kinderen hebben. Hierdoor kunnen de leerkrachten elk kind in het oog houden en de lesstof waar nodig aanpassen.

Breuken vermenigvuldigen, Engelse woordjes en huiswerk

Ook met David gaat het goed. Van een boos en ongelukkig kind dat overal tegenaan schopte, is hij nu – meestal – blij en gelukkig. Hij volgt de lesstof van groep 6 versneld en waar mogelijk krijgt hij extra werk. Onlangs gaf de juf aan dat ze David toch nog te weinig extra uitdaging kon bieden. Of wij hij goed vonden dat hij een paar weken op proef ging meedraaien in groep 7/8? De meester van de bovenbouw had namelijk gezien dat David daar goede aansluiting vond bij de andere kinderen en zo kon hij naast zijn eigen werk profiteren van de lesstof van de hogere groepen. Verbaasd over dit aanbod gingen we akkoord. Op zijn oude school hadden we hier zo

Nieuwsbrief passend onderwijs

voor gestreden en nu kwam de leerkracht zelf met het idee. Het blijkt een schot in de roos te zijn. David leeft op nu hij ineens breuken mag vermenigvuldigen, Engelse woordjes moet leren en huiswerk krijgt.

Alle kinderen zijn welkom

David is uiteraard maar een voorbeeld om te laten zien hoe de leerkrachten van het Kleurenorkest werken. Alle kinderen zijn welkom en door pijlers van de school is er aandacht voor elk kind. Ook voor het kind dat zich snel terugtrekt, dat zo druk is, dat moeite heeft met lezen, dat zo graag wil buiten spelen en noem het maar op. Met de ontwikkelingen in het onderwijs die zijn ingezet, ben ik helemaal blij dat we ooit deze keus hebben gemaakt. Het Kleurenorkest heeft op het gebied van passend onderwijs een duidelijke voorsprong op andere reguliere scholen.

Veelgestelde vraag

Moeten scholen voor leerlingen in het leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) ook een ontwikkelperspectief opstellen? Of is een groepsarrangement voldoende?

Het huidige handelingsplan en – na de invoering van passend onderwijs – het ontwikkelingsperspectief zijn voor lwoo-leerlingen niet verplicht. Als de leerling naast leerwegondersteuning ook extra ondersteuning krijgt of als de leerling tijdelijk onderwijs volgt in een orthopedagogisch didactisch centrum (opdc), moet wel een ontwikkelingsperspectief worden opgesteld. Hierin wordt onder meer vastgelegd waar wordt afgeweken van het reguliere onderwijsprogramma en welke extra ondersteuning en begeleiding de leerling krijgt.

De reden dat niet voor alle lwoo-leerlingen een ontwikkelingsperspectief hoeft te worden opgesteld, is dat de leerlingen een vergelijkbaar uitstroomperspectief en handelingsdeel hebben. Daarom is de administratieve last om individuele ontwikkelingsprofielen op te stellen niet in verhouding tot de relatief lichte doelgroep.